

SeniorNyt

Medlemsblad for Pensionistforening Øst
for tidligere medarbejdere i Esso, Statoil
og Circle K i Danmark.

Pensionistforening ØST

Medlemsblad nr. 82

Juni 2025

Rundvisning i Frimurerordenens Stamhus.

Friluftsforestilling i Ulvedalene

Besøg i Det Kongelige Bibliotek

**Læs på side 12 om
to-dages bustur i
august.**

for

Kære medlemmer

Årets udlandstur til september blev desværre pludselig ændret med hensyn til flytider.

I stedet for nogle behagelige afgangstider skal deltagerne møde i Københavns Lufthavn kl. 04:00 om natten, og hjemkomsten bliver ved midnatstide. Vi har selvfølgelig haft kommunikation med Best Travel og har beklaget os over disse ændringer, men de fastholder retten til at foretage sådanne ændringer. Det har medført, at adskillige af de tilmeldte har frameldt sig turen, så det bliver et begrænset antal morgenfriske, der drager til Peleponnes til september. Vi ønsker en god tur.

Samtidig ønsker vi alle vore medlemmer en god sommer.

John Rostholm

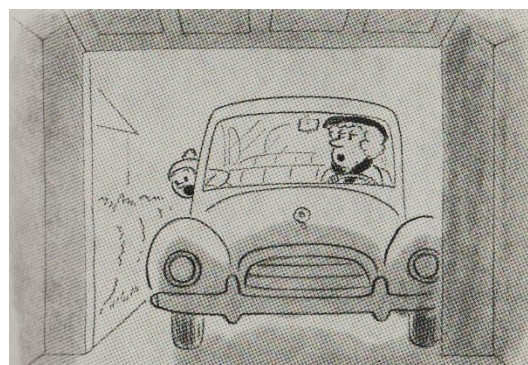
Nyt medlem i Foreningen

Kim Gronemann Sengeløse, Tåstrup

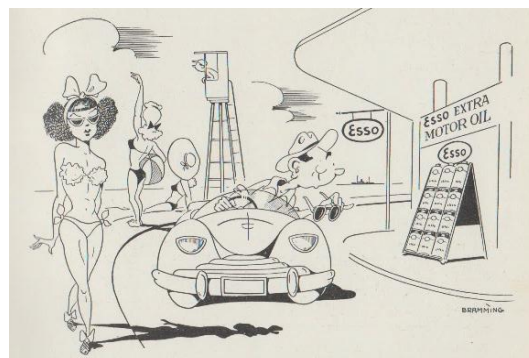
Til lykke Runde fødselsdage

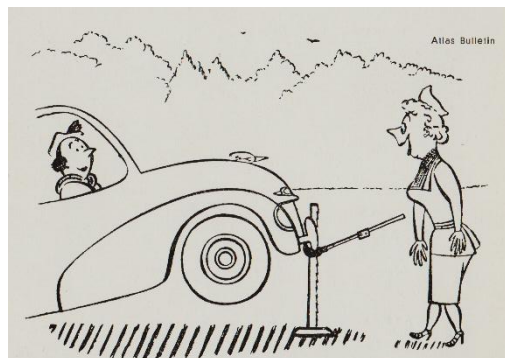
Bent Johannesen	85 år	10. oktober
Per Brinck-Lund	85 år	16. november
Poul Johansen	85 år	18. oktober
Andrea Toftager	85 år	25. oktober
Synnøve Lycik	75 år	17. oktober
Niels Lawaetz	70 år	3. september
Lars Thorstholm	70 år	4. september
Kirsten Erichson	70 år	23. september
Claus Bak	65 år	29. september

Kør bare til - der er masser af plads

Blikfang !

Kan du tænke dig - så snart jeg hæver vognen er dækket i orden

Pensionistforening Øst

www.seniornyt.com

Formand	John Rostholm	Fasanvang 5	3450 Allerød	4031 3388	john@rostholm.dk
Kasserer	Jan Pilh	Boserupvej 113	3050 Humlebæk	4032 4111	pilh@outlook.dk
Sekretær	Hanne Henriksen	Dalsø Park 124	3500 Værløse	2488 1072	hahe@post9.tele.dk
Næstformand	Johnny Madsen	Stolpeager 17	2670 Greve	8111 5396	djoma@msn.com
Bestyrelsesm.	Wivi Rugtved	Genforeningspl. 5 th	2400 Kbh. NV	2838 6682	rugtved@live.dk
Suppleant	Synnøve Lycik	Parkvej 25	2630 Tåstrup	4016 2326	lyciksyn@gmail.com

Synnøve beretter:

Besøg i Frimurerordenens Stamhus 28. april

På en dejlig forårsdag mødte 44 medlemmer op for at deltage i en rundvisning i Stamhuset på Blegdamsvej. Vi blev budt indenfor og havde fin tid til at komme af med overtøj og toiletbesøg, før vi samledes i Pergolaen med imponerende søjler af fransk marmor. Her blev vi introduceret til vores 4 værter Bjørn, Søren, Ole og John og fik fortalt om de 2 op-hængte mindetavler, den ene til hyldest til amerikanske venner, der bidrog til renovering af huset efter besættelsen, den anden til minde om faldne brødre fra 2. verdenskrig

Fra Pergolaen fortsatte vi op ad "Kai Holger Trappen". De fleste husker måske DR's udsendelse Krøniken, hvor Kai Holger var patriarken. Han var logebroder og fik i serien hjerteinfarkt på denne trappe.

I forværelset til Festsalen befinder sig et stort orgel med 2.251 piber (det eneste i Danmark med indbygget toilet). I alt er der 5 orgler af almindelig størrelse rundt i huset, da musik spiller en essentiel rolle. Huset har også et genialt højtalesystem af ældre dato, som er skjult bag tremmer. Musikerne måtte ikke se, hvad der foregik, så de var i gamle dage placeret i det nuværende museum, hvor det sindrige system gjorde, at musikken kunne høres rundt i logerne

I forværelset hænger også malerier af alle forhenværende stormestre med krone; den sidste var Christian X. Den imponerende festsal, som vi derefter blev bænket i, har følgende dimensioner: længde 44½ meter, bredde 13½ meter og loftshøjde 7½ meter. Her fortalte Bjørn forskellige historiske data om frimureriet, som startede i London i 1717, bredte sig til kontinentet og kom til Danmark i 1743, hvor 5 frimurerbrødre mødtes og stiftede den loge (med 3 grader ligesom i UK), der fik navnet St. Martin.

Det var folk "ved muffen", som drev frimureriet i de tidlige år, møderne blev typisk holdt på herregårde. På et tidspunkt blev der truffet beslutning om at opføre et eget hus på 200 m² på en grund i Kronprinsensgade. Da dette var for småt, blev et nyt hus på 5.600 m² opført i Klerkegade – det brændte desværre senere.

I 1919 blev der forhandlet med Københavns Magistrat om køb af ny grund, og i 1924 blev grundstenen (60 x 60 x 60 cm) til huset på Blegdamsvej nedlagt. Arkitekten var Holger Rasmussen, som selv var frimurer. Huset blev taget i brug i 1926. Grunden er på 5.600 m² og hust på 16.584 etagemeter, og det indeholder 330 rum fordelt på 2 kælderniveauer (som bl.a. rummer Danmarks største køkkener) og 3 etager.

De to imponerende 16 meter høje søjler i indgangspartiet er af fransk marmor og vejer 72 tons.

Under 2. verdenskrig forbød Hitler frimureri. Dette gjaldt dog ikke i Danmark, hvor Christian X var stormester indtil 1943. Derefter fik Danmark en advarsel, som gav mulighed for at fjerne værdifulde artefakter. De største heraf blev indmuret i kælderen, mindre ting blev opbevaret privat af frimurerbrødre. På et tidspunkt blev huset besat af Schalburgkorpset (et korps af danskere i tysk tjeneste under besættelsen), her blev nuværende pergola benyttet til opstaldning af heste, ligesom husets nuværende museum blev benyttet som skydebane. I festsalen var der biograf.

Efter krigen overtog frihedskæmperne huset, som blev temmelig raseret, mens de var der. En høj husleje fik frihedskæmperne ud igen, og huset blev derefter brugt til indkvartering af tyske flygtninge. Der har boet minimum 1600 flygtninge i huset, som havde 3 funktionelle Toiletter.

I 1947 fik frimurerne endelig huset tilbage. Huset blev herefter istandsat både med hjælp fra staten og store bidrag fra amerikanske venner.

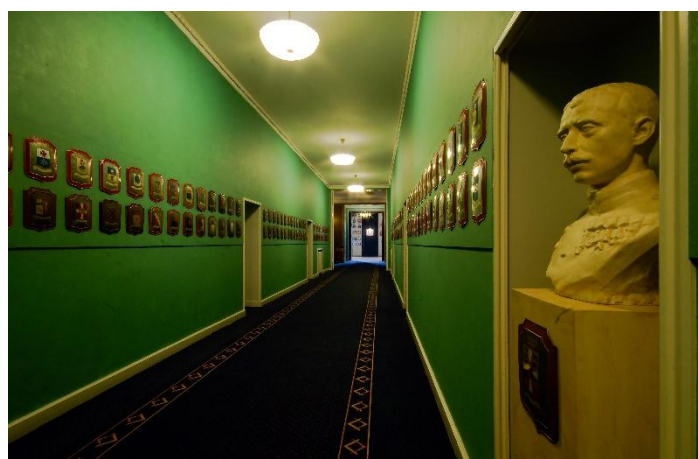

Besøg i Frimurerordenens Stamhus

Fra festsalen fortsatte rundvisningen i Armiger salen, hvor vi så og hørte om våbenskjolde samt om ordenssystemet, der består af 11 grader: 1., 2. og 3. grad benævnes Johannes-skiftet, 4., 5. og 6. grad Andreas-skiftet og endelig Kapitlet for 7., 8., 9., 10. og 11. grad. Når en frimurer optages i 8. grad, skal han designe et personligt våbenskjold, som skal udtrykke, hvad han står for

Armiger salen

Grønnegade

Vi fortsatte herefter til Kapitelsalen, hvor der hang billeder af tidligere stormestre. Herfra til Grønnegade (Den siddende stormester har bestemt farven grøn).

Videre til Marmorværelset, der benyttes af stormesteren som repræsentationslokale. På væggen hænger et smukt broderi bestående af 1,9 millioner sting, angiveligt broderet af kvinder, hvis mænd var ansat i Crome og Goldschmidt. Direktøren for dette firma var frimurer og anbefalede ansatte i firmaet at blive det. I lokalet står også 2 restaurerede rustninger, udlånt af Krigsmuseet. Ligeledes husets 2 ældste stole, som har tilhørt Frederik IX og været udlånt til dronning Margrethe. Både Margrethe og Benedicte kommer i øvrigt forbi en gang imellem.

Frimurernes arbejdstøj er kjole og sort. Hvis man ser billeder fra selskaber fra Amalienborg, kan man spotte tjenere i kjole og sort; disse er ganske rigtigt frimurere. Historien fortæller, at dyden at kende forskel på dit og mit, er en forklaring på, hvorfor kongehuset siden Christian X har benyttet sig af logebrødre.

Stormesterens kontor, Kongeværelset, som er kubisk, var der ikke adgang til, men vi fik fortalt, at der bag skrivebordet hænger et billede af Den Barmhjertelige Samaritan, og foran skrivebordet hænger et spejl. Frimurernes 4 dyder er: Tavshed, Forsigtighed, Mådehold og Barmhjertelighed.

Så var det blevet tid til at besøge Ordensmuseet i Stamhuset, hvor overantikvar John stod for rundvisningen og generelt informerede os om de 5 museumssøjler: Indsamling, registrering, bevaring, formidling og forskning. Museet blev åbnet i 1905, da logebygningen lå i Klerkegade.

Museet rummer i dag over 15.000 effekter, og er blandt verdens 5 største af sin art. Det strækker sig over 1000 m², fordelt over 6 sale. Vi så 4 sale med 4000 effekter fordelt i 50 monter. Først Kongeafdelingen. Stormester Carl von Hessen var indehaver af et kæmpebibliotek med 10.000 bind om frimureri, hvoraf 5.000 er overdraget til Ordensmuseet. I samme afdeling kan man bl.a. se 13 ringe, hvoraf den ene har tilhørt Frederik VII. Ringene er fremstillet af hofjuveler Samuel Prahl. Nogle er doneret til museet, én er købt på auktion for 85.000 kr.

Herefter videre til Glasafdelingen, hvor der glas i mange størrelser og faconer. Fælles for dem alle er en meget kraftig fod. Årsagen hertil er, at glas bruges rituelt. Tale for en ny broder afsluttes altid med: 3 – 2 – 1 hvorefter hele forsamlingen banker deres glas i bordet.

Vi så også mange monter med segl og signetter og med skødeskind, ligesom vi passerede en mannequin iført 1. grad frimurerbeklædning. Altså kjole og sort påsat murerske i hvidt bånd på reversen samt skødeskind, hvor sidstnævnte har været en del af beklædningen siden 1700-tallet.

En del af frimurernes traditioner kan føres tilbage til middelalderens katedralbyggerier* og den måde, datidens håndværkere organiserede sig på. Dem, der tilhørte et laug, var "Freimaurer", d.v.s. frie murere. Mange af ordenens arbejdsmetoder, symboler og udtryk stammer fra dette operative frimureri. *(Romanen "Jordens Søjler" af Ken Follett kan anbefales).

eBesøg i Frimurerordenens Stamhus

Midler til at drive frimurerlogen kommer fra forskellige fonde (heriblandt Poul Bundgårds fond), kontingenter, arv samt egenbidrag – ingen offentlige midler.

Et af Broderbåndets formål er at yde støtte til almenyttige og almenvelgørende sociale formål, især pleje- og rekreationshjem, dér hvor det offentlige ikke tilstrækkeligt kan eller vil træde til.

Eksempler er drift af plejehjemmene Johannegården i Brønshøj og Søvangsgården i Hvidovre samt støtte til plejehjem rundt i landet, børnehospice, krisecentre, væresteder, rådgivning og terapi, sorggrupper, demensfællesskaber, ungdomsklubber samt rekonvalescenthjemmet Solglimt.

På museet var der udstillet en stor sparegris med påskriften "Støt juleuddelingen af 1867". Ligeledes en mindre indsamlingsbøsse, smukt dekoreret af Eckersberg. Der uddeles fortsat julehjælp til værdigt trængende: kurve til værdi af 3.500 kr, indeholdende alt til julen hørende.

Der arrangeres juletræ sidste søndag før jul, hvor der uddeles flotte gaver til børnene, hver til en værdi af 6-800 kr delvist sponseret – bl.a. af Lego – delvist selvfinansieret.

Fra museets øverste etage gik turen ned til Johannesgangen – også kaldet hattegangen. Her er indbygget skabe på alle vægge, hvor bl.a. den høje (sammenklappelige) hat kan opbevares.

Fra 3. grad og opefter skal frimurerne bære høj hat. Alle skabe tilgås med én og den samme nøgle.

Besøg i Frimurerordenens Stamhus

Næstsste stop var i en logesal med et utroligt smukt udsmykket loft i blålige nuancer, malet af en frimurer med profession som teatermaler. Loftet bæres af 26 søjler.

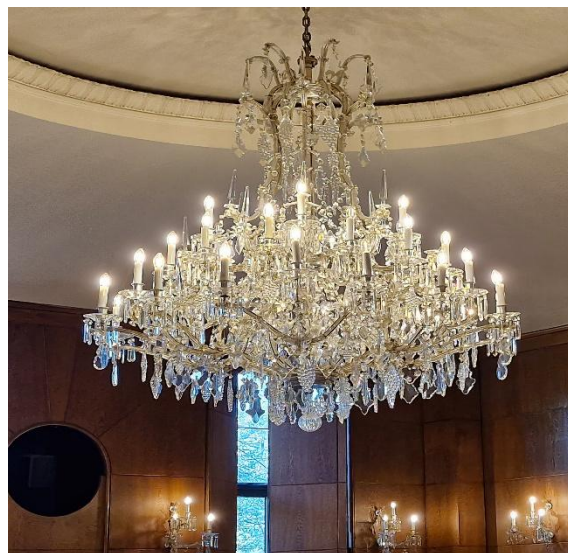
Her fortalte Bjørn kort om forløbet af en mødeaften med introduktion af ny logebroder. Den styrende mester sidder ved alteret, som vender mod øst. I den anden ende af salen sidder de bevogtende brødre på hver sin tronstol. Langs begge sider sidder kolonnebrødrene. Der er ingen faste pladser, brødrene sidder dog samlet inden for hver grad.

Der er møderet, ikke mødepligt til disse seancer.

Mødet starter med et optageritual, herefter ca. 10 minutters instruktion, så 25 minutter efter en fast drejebog, hvorefter ordet er frit.

Afslutningsvis endnu et ritual, herefter lukkes mødet, lyset slukkes, og der spilles dæmpet klassisk musik i 5-6 minutter (tid til refleksion).

Efter mødet lykønskes den nyoptagne broder, og alle fortsætter sammen til spisning. Vi fik oplevelsen med det slukkede lys og stille musik i ørene med os, før vi brød op.

Sidste stop var den imponerende spisesal bestående af flere sale (skillevægge køres ned i gulvet) med plads til i alt 600 spisende gæster. Festsalen oplyses af 5 lysekroner, disse er fyldt med frimurersymboler, bl.a. stjerne, kors og sværd. En roset i loftet forestillede en ørn med unger; symboliserende "øvelse gør mester".

Her sluttede de 2½ times rundvisning, hvor vi havde set ca. 10% af huset. Personligt syntes jeg tiden havde fløjet afsted. På turen rundt i huset var hver gruppe ledsaget af 2 personer, hvoraf den ene fungerede som bagstopper og tidsholder; den afsatte tid til hvert foredrag blev overholdt med stor præcision.

Besøg i frimurerordenens Stamhus

Så var det tid til at få frokostbuffet i husets restaurant.

Frokosten bestod af røget laks, tynde skiver af oksekød m/ristede svampe, frikadeller m/surt, små ovnbagte kartofler, tomatsalat m/urtecreme og hjemmebagt brød – hertil 1 øl eller vand.

Sluttelig kaffe med lækker nybagt kringle til.

Et dejligt måltid ovenpå en meget interessant rundvisning.

Formål med og krav for optagelse som logebroder.

Frimureri er en skole for livet. De som ønsker optagelse, vil gerne udforske og blive den bedste version af sig selv gennem selvindsigt og personlig udvikling.

For at blive optaget skal man være mand, være døbt og bekende sig til den kristne tro (da ordenen hviler på et kristent grundlag), minimum 21 år, have et godt omdømme/ren straffeattest samt rådighed over egen økonomi.

Man skal anbefales af 2 faddere, som bl.a. besøger hjemmet, da det er af stor vigtighed, at baglandet forstår. Faddernes vigtigste opgave er at sørge for, at "den nye" bliver en del af Ordenens fællesskab. For at blive medlem af en af ordenens loger skal man godkendes af 2 faddere fra henholdsvis 3. og 8. grad.

Man stiger automatisk i systemet indenfor de første 3 grader: 9 måneder i henholdsvis 1., 2. og 3. grad, derefter skal man søge for at fortsætte opad.

Der er ca. 8.000 frimurere i Danmark, heraf ca. 2.500 tilknyttet Stamhuset. Driften af huset varetages af 9 fastansatte, resten er frivillige. Rengøringen af de 330 lokaler klares af 2 personer.

Den 22. maj. Spisning på Bakken. Friluftsscenen "Snedronningen" i Ulvedalene.

Vi mødtes 33 feststemte deltagere kl. 18 på restaurant "Den Hvide Hest" på Bakken ved siden af Friluftsscenen.

Efter en dejlig 2-retters menu med 1 gratis genstand, i øvrigt fremragende mad, vandrede vi i samlet flok til Ulvedalene.

Spændt på, hvordan vejret ville arte sig, når vi skulle overvære Det kongelige Teaters opførelse af H.C. Andersens "Snedronningen" i fri luft.

Snedronningen

For dem der kun svagt erindrer fortællingen, starter det med snedronningen og tre djævlé, som kreerer et spejl, hvori alt skønt bliver vist grimt. Da de vil flytte spejlet, går det i tusindvis af stykker.

Ved en sø et andet sted på jorden sidder Gerda og Kay og prøver at vise deres spirende forelskelse til hinanden. Desværre bliver Kay ramt i hjertet og øjet af stumper fra det splintrede spejl. Og Kay vælger nu at følge Snedronningen og lade Gerda alene tilbage.

Gerda forstår ingenting, de elsker jo hinanden – er Kay død ? Hun spørger dyr og planter om Kay. Alle steder får hun at vide, at Kay stadig lever. Så den søde Gerda tager nu på en farefuld færd gennem mærkelige verdener og når til sidst, med lidt hjælp, frem til Snedronningens slot.

Her står det endelige slag mellem Snedronningens følelseskulde og Gerdas kærlighed. Og selvfølgelig overvinder kærligheden alt, den smelter spejlkrystallerne i Kays hjerte og øje. Og det unge par er igen forenet.

Efter forestillingen – som var afbrudt ca. 10 minutter på grund af regn – gik alle glade og tilfredse hjem med en fin oplevelse bag sig.

Johnny Madsen

Besøg på Det Kongelige Bibliotek, frokost i Diamanten den 17. juni

Som altid var alle – denne gang 39 deltagere – mødt op i god tid og klar til rundvisningen kl. 10, hvor tre unge, friske guider stod parat til at tage os rundt i bygningerne, som består af den gamle del, Diamanten og Hansen (hvor administrationen holder til).

Den nyeste del af Det Kongelige Bibliotek er Diamanten, som blev indviet i 1999. Schmidt Hammer Lassen vandt arkitektkonkurrencen. Bygningen er tænkt at fremstå som et smykkeskrin. Der er 1000 m² udstillingsrum, som bl.a. huser en permanent fotoudstilling. Der er studielæsesal i to etager med plads til 152 personer, en forskningslæsesal og en central læsesal. I Panoramasalen er sikkerhed i top, materiale vejes ved ud- og indlån – i konsekvens af "det store bogtyveri".

Dronningesalen eller Koncertsalen er tænkt som en samfundsscene, hvor der er lagt mange tanker i differentieret brug. Akustikken spiller en særlig rolle; væggene er beklædt med træpaneler, og kælderens under er fremstillet som en (nedsænket) kasse for at give mindst mulig lydforurening. Motivet på bagtæppet i salen er "Prinsessen på Ærten". Lokalet er udstyret med rigtig gode stole. Aktiviteterne spænder fra in- og eksterne møder, konferencer, koncerter til borgerlige konfirmationer.

Kirkebybroen er bygget som forbindelsesled mellem Diamanten og den gamle del af DKB. Per Kirkeby (1938 – 2018 – kunstmaler, digter, filmmand, grafiker, billedhugger og geolog) har kreeret den smukke loftudsmykning, der lyser op på forskellig måde afhængig af lysindfald. Et af Kirkebys oprindelige krav var egentlig, at der ikke måtte være elektrisk lys i rummet. Dette blev dog iht. efterfølgende aftale med kunstneren ændret, da lokalet simpelthen var for dunkelt at færdes i uden elektrisk lys i vinterhalvåret.

På vej ind i den gamle afdeling dvælede vi ved den gamle facade. Bygningen, der er opført i jugendstil, stod færdig i 1906, hovedarkitekten bag var Hans J. Holm (1835-1916). Hovedkonstruktionen består af metal/gamle jernbaneskiner. Vi gik gennem det åbne studieområde og stoppede ved Katalogsalen, hvor personalet i gamle dage sørgede for udlevering af biblioteksmateriale og rådgivning generelt. Der findes 800.000 håndskrevne katalogkort, vi fik lov at beskue et. Disse er naturligvis i dag også digitaliserede, hvilket har kostet 10 millioner kroner.

Det oprindelige kongelige bibliotek blev grundlagt i 1650'erne på foranledning af Christian III og rummede 20.000 bind – dengang kun tilgængelig for forskere med særlig tilladelse. I dag rummer DKB 45 millioner enheder, hvoraf meget nu findes i digitaliseret form. De ældste emner er sagaer fra 1600-tallet. Grundlaget for DKB er pligtafleveringsloven, som stammer fra 1697. Ikke alt materiale er dog i København, mange bøger opbevares i Vinge på Sjælland, på Fyn og i Jylland.

Pligtafleveringsloven er en lov, der pålægger udgivere at aflevere eksemplarer af deres udgivne værker til en eller flere institutioner i landet for at sikre bevaring af kulturarven. Loven gælder for alle former for udgivet materiale, der udbydes til offentligheden, uanset medie eller transmissionsform.

I den gamle læsesal er der plads til 96 studerende. Ingen adgang for os, men et kig ind, hvor man især bemærker de flotte grønne lamper, specielt tegnet til biblioteket af Johannes Magdahl-Nielsen.

Fra kig ind til kig ud i den gamle bibliotekshave, der på Christians IV's tid var havn, provianten til Christiansborg blev sejlet hertil. Fortøjningsankre kan stadig ses i haven. Her står også en statue af Peder Griffenfeldt (1636 – 99), statsstyrets grundlægger. Haven bruges i dag til kulturelle arrangementer i sommerens løb og er i øvrigt frit tilgængelig.

Historien fortæller at H.C. Andersen i tidernes morgen forsøgte om at blive stadsbibliotekar. Han fik afslag, da han ikke var veluddannet...resten er eventyr, kan man vel godt sige.

Sidste stop for vores gruppe var den internationale samling/det gamle bogdepot, der i dag står tomt på grund af indeklimaet. Her har metalkonstruktionerne/jernbanesvellerne særligt tydelige, idet de udgjorde hyldekonstruktionerne. Vi fik fortalt, at gulvets gitterkonstruktion har været med til at skrive feministisk danmarkshistorie: Som det første sted i Danmark fik kvindelig ansatte tilladelse til at gå i lange bukser.

Efter rundvisningen samledes vi alle og gik via bibliotekshaven over Christiansborg og videre til Cafe Diamanten på Gammel Strand. Her sluttede vi dagen med en fin frokost, der så vidt jeg forstod faldt i alles smag.

Busturen går først til Odense, hvor vi skal besøge Danmarks Jernbanemuseum og have en rundvisning og få fortalt om de mange spændende gamle jernbanevogne.

Frokosten nyder vi på Vissenbjerg Storkro, hvor der serveres en lækker buffet.

Turen går videre til Århus, hvor vi sidst på eftermiddagen besøger Aros Kunstmuseum og under en rundvisning oplever nogle af museets bemærkelsesværdige installationer.

Dagen slutter på Årslev Kro, hvor vi efter en to-retters middag kan gå til ro.

Efter morgenmaden starter vi dagen med en bustur rundt i Århus med en lokal guide, der kan fortælle om de mange nye ting, der er sket i byen.

Besøget i Århus slutter i Den Gamle By, hvor en rundvisning vil koncentrere sig om "1900-tallets bykvarterer".

Turen går nu sydpå til Trapholt Museum, hvor vi indleder besøget med en frokost i Museets cafe inden vi slutter turens program med en rundvisning i museet og derefter kører retur til København.

Indbydelse til turen udsendes i begyndelsen af juli måned.

Senest tilmelding den 6. august. Prisen for deltagelse: 1.500 kr pr. person i dobbeltværelse.

1.600 kr pr. person i enkeltværelse.

Arrangør: John Rostholm